

de Minister van Justitie en Veiligheid

Rood gearceerde tekst zijn wijzigingen t.o.v. versie 13 januari.

nota

vervolggesprek CIO en kerkelijke vertegenwoordigers op 20 januari 2021

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rjksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon

5.1.2e

M 5.1.2e

5.1.2e

Datum

13 januari 2021

Ons kenmerk

3176276

1 Doel nota

Vorbereiding Webex (telefonische afspraak) op **20 januari van 17.00-18.00 uur**:: vervolgesprek stand van zaken coronamaatregelen, routekaart kerken en andere onderwerpen. **In eerste instantie zou de afspraak op 15 januari jl. plaatsvinden maar deze is op uw verzoek verplaatst.**

2 Aanleiding, gevraagde actie(s) en advies

Op 17 december jl. heeft u voor het laatst met het CIO en de kerkelijke vertegenwoordigers gesproken. In dat overleg is afgesproken een vervolgspraak te plannen in de tweede week van januari. In de week van 21 december vorig jaar is er nog contact geweest met de voorzitter en de wnd. secretaris van het CIO over het vijfde conceptcommuniqué. Het overleg heeft erin geresulteerd dat er geen vijfde communiqué is uitgebracht. Wel heeft het CIO een tekst op de website van het CIO geplaatst en is ook de tekst geplaatst dat u heeft opgeroepen om alle vieringen (kerkdiensten) digitaal te houden (naast uw kerstvideo-boodschap).

Agendapunten overleg

I.o.m. de wnd. secretaris van het CIO wordt de volgende agenda voor het overleg van woensdag 20 januari voorgesteld:

1. Stand van zaken coronamaatregelen en procedure-afspraken inzake routekaart kerken **en vragen CIO n.a.v. mogelijk voornemen kabinet invoering avondklok ,namelijk:- kunnen geestelijke bedienaren tijdens een evt. avondklok wel op pad voor crisispastoraat (zoals sacramentsbediening aan stervenden?) en dezelfde vraag t.a.v. kerkdiensten in de avonden (zondag /woensdag) o.a. t.a.v. voorgangers en ondersteunende vrijwilligers.**
2.
3. Stand van zaken rol kerken voor de samenleving.

Advies

- T.a.v. punt 1:
  - o u kunt een toelichting geven op de verlenging van de lockdown zoals deze is aangekondigd in de persconferentie van 12 januari jl. **en van 20 januari**. U kunt aangeven dat uw dringende advies blijft om de overheidsmaatregelen te volgen en alle kerkdiensten digitaal te houden in elk geval zolang de lockdown duurt (in ieder geval tot 9-2). De huidige situatie geeft geen aanleiding om versoepelingen door te voeren. De nieuwe varianten van het virus zijn juist aanleiding om **extra** voorzichtig te zijn.
  - o T.a.v. de routekaart kerken:
    - U kunt aangeven dat MVWS aan de Kamer heeft toegezegd voor eind januari een vernieuwde routekaart van de overheid te publiceren. Deze routekaart treedt in werking wanneer de epidemiologische situatie dat toelaat.
    - U kunt het CIO adviseren deze ontwikkelingen af te wachten voor de afronding van hun eigen routekaart. Afhankelijk van de uiteindelijke routekaart van de overheid, wordt duidelijk op welke punten de routekaart van de kerken evt. nog aangepast zou kunnen worden om aan de sluiten bij overheidsmaatregelen. De technische afstemming over de routekaarten kan dan begin februari plaatsvinden.
    - Ten aanzien van de inwerkingtreding van de routekaart voor kerken, kunt u dringend adviseren dit te doen wanneer de epidemiologische situatie dit toelaat (net zoals bij de overheidsroutekaart).
    - U wordt geadviseerd aan te geven dat kerken kunnen afwijken van de regels, maar het is niet aan de overheid is om die afwijking vervolgens alsnog goed te keuren. Het is dan aan de kerken zelf om af te wijken en daar de verantwoordelijkheid voor te nemen.

T.a.v. het voornemen tot een avondklok:**Spreekpunten avondklok algemeen:**

- De reden voor de beoogde aanscherping is de huidige epidemiologische situatie in Nederland, die ronduit kwetsbaar is door het zeer hoge aantal besmettelijke personen en een R die rond de 1 ligt, in samenhang met de zorgelijke ontwikkelingen rondom nieuwe virus varianten.
- Het doel van een avondklok is om sociale contacten en reisbewegingen in de avonduren te beperken.
- Om die reden is het tijdstip van 20.30 beoogd, omdat dit een tijdstip is dat mensen elkaar opzoeken.

Spreekpunten: 'kunnen "geestelijk bedienaren" tijdens een evt. avondklok wel op pad voor crisispastoraat (zoals sacramentsbediening aan stervenden)?'

- Er gelden een beperkt aantal uitzonderingen voor de avondklok. Een geldige reden om je op straat te begeven is onder andere hulpverlening aan een hulpbehoevend persoon.
- Wanneer er sprake is van crisispastoraat, zoals sacramentsbediening aan stervenden, valt dit onder deze uitzondering.

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Datum

13 januari 2021

Ons kenmerk

3176276

- Een geestelijk bedienaar moet aan de hand van een officieel formulier aan kunnen tonen dat hij/zij een geldende reden heeft om zich op straat te begeven. Daarnaast is er ook een werkgeversverklaring nodig. Beide formulieren zijn verkrijgbaar via de rijksoverheid website.

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Datum
13 januari 2021

Ons kenmerk
3176276

Spreekpunten: 'kunnen kerkdiensten of voorbereidingen daarop in de avonduren (zondag en woensdag) doorgang vinden, t.a.v. voorgangers en ondersteunende vrijwilligers (bijv. voor digitale uitzendingen'

- Ik blijf u dringend adviseren om zich ten allen tijden aan de overheidsregels te houden en kerkdiensten digitaal te houden, vanuit epidemiologisch en maatschappelijk belang.
- Kerkdiensten of voorbereidingen daarop in de avonduren kunnen geen doorgang vinden als dat betekent dat mensen zich over straat moeten begeven op het moment dat de avondklok van kracht is.

T.a.v. punten 2 en 3: de stand van zaken bij beide punten wordt door een kerkelijke vertegenwoordiger toegelicht. Vooral nog kun u daar kennis van nemen en mogelijk leidt dit tot vervolgspraken. T.a.v. beide punten kunt u evt. aangeven dat u vanwege uw verantwoordelijkheid voor de Erediensten kan kijken op welke wijze de overheid hieraan kan bijdragen. Mogelijk kunnen de acties voor beide punten ook (deels) worden gecombineerd.

3 Toelichting op het advies

Toelichting agendapunt 1 en advies

De huidige situatie blijft - gelet op het epidemiologisch beeld - ernstig en daarom liggen versoepelingen niet voor de hand.

Epidemiologisch beeld

- De reden voor de recente aanscherpingen ligt in de beoordeling van de huidige epidemiologische situatie in Nederland, die ronduit kwetsbaar te noemen is vanwege het nog zeer hoge aantal besmettelijke personen en een reproductiegetal dat rond de 1 ligt.
- De zorgelijke ontwikkelingen betreffende de introductie van nieuwe varianten van het virus met waarschijnlijk toegenomen besmettelijkheid, en het zich ontwikkelende beeld internationaal, waarbij in landen ondanks diverse lockdownmaatregelen een toename van het virus wordt waargenomen, vaak volgend op de introductie van mutaties.

Procedure-afspraken routekaart kerken

In het overleg van 17-12 jl. is hierover kort gesproken en er is toen geconcludeerd dat het te vroeg is om met de routekaart kerken naar buiten te gaan (de routekaart te publiceren) gelet op de afgekondigde maatregelen van 14 december jl. U heeft voorts aangegeven dat het prima is om verder te werken aan de routekaart kerken.

Verzoek CIO t.b.v. overleg 20-01:

Het CIO heeft verzocht om tijdens het overleg van a.s. vrijdag procedurele afspraken te maken op welke wijze de conceptroutekaart kerken kan worden afgerond en worden vastgesteld, zodat deze klaar ligt op het moment dat versoepelingen weer mogelijk zijn. De laatste versie dateert van 9 november jl. (zie bijlage 1).

Eerder heeft er afstemming plaatsgevonden over de reeds gepubliceerde routekaart van de overheid en de concept routekaart van kerken. Momenteel wordt echter gewerkt aan een vernieuwde routekaart overheid (het CIO is hier eerder over geïnformeerd), waardoor het afstemmingsproces daar afhankelijk van is.

Het CIO hecht aan het maatwerk, zoals dit is vormgegeven in de routekaart voor kerken. Deze uitwerking ziet zij als een uitvloeisel van het gesprek met u medio oktober om zelf met maatwerk te komen; op deze wijze voldoen ze hieraan ook al wijkt dit maatwerk af van de routekaart overheid.

Een eerder belangrijk aandachtspunt bij de routekaart is het maximaal aantal kerkgangers per dienst:

Er wordt hierbij een onderscheid gemaakt tussen kleine (< 300 zitplaatsen) en grote kerken (> 300 zitplaatsen). Beiden sluiten niet aan bij de richtlijnen van de overheid voor 'samenkomsten'.

- In het geval van risiconiveau zorgelijk, ernstig, of zeer ernstig wordt voor kerkgebouwen met een capaciteit van < dan 300 zitplaatsen een maximaal aantal van resp. 100, 60 en 30 genoemd (i.p.v. resp. 60, 30 en 30 zoals in de routekaart overheid, versie 13-10-20).
- In het geval van risiconiveau zorgelijk, ernstig, of zeer ernstig wordt voor kerkgebouwen met een capaciteit van > dan 300 zitplaatsen een maximale capaciteit van resp. 20, 15 en 10 % genoemd. Bij de grotere kerken (bijv. 1000 kom je dan uit op een max. van b.v. 100 (10% bij risiconiveau zeer ernstig).

Er is nog geen besluitvorming geweest over de nieuwe routekaart van de overheid, waardoor nog niet helder is in welke mate er aansluiting is als het gaat om aantallen voor samenkomsten. Hiervoor moet de nieuwe routekaart van de overheid afgewacht worden.

Zingen in de kerk:

Aan het zingen in de kerk is ook aandacht besteed in de routekaart voor kerken. In de routekaart wordt het zingen bij een aantal risiconiveaus ontraden. Het CIO heeft deze week verzocht – mede n.a.v. de gebeurtenis in Biddinghuizen - na te gaan of er nieuwe richtlijnen zijn vanuit het RIVM of het OMT m.b.t. het zingen in de kerk.

Vanwege de verspreiding van het coronavirus, wordt zingen in groepen dringend afgeraden. Het zingen tijdens diensten in de kerk, moskee, synagoge of een ander gebedshuis is niet verboden. Het dringende advies is ongewijzigd n.a.v. de persconferenties van 12/1 en 20/1 of na de gebeurtenissen in Biddinghuizen.

buiten verzoek

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid

Datum
13 januari 2021

Ons kenmerk
3176276

Toelichting agendapunt 3: rol kerken voor samenleving

In het overleg van 17 december heeft u aandacht gevraagd voor de gevolgen van de coronacrisis voor de mensen in de samenleving. U heeft gevraagd of kerken hierin een rol kunnen vervullen: wat kunnen kerken betekenen voor mensen die beschadigd zijn door deze coronacrisis en omgekeerd wat kan de overheid hierin betekenen?

(PKN) zal de stand van zaken m.b.t. dit punt toelichten, waarbij hij naar verwachting ook zal ingaan op (een vervolg aan) #Nietalleen.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid

Datum
13 januari 2021

Ons kenmerk
3176276

Aanwezigen gesprek CIO en kerkelijke vertegenwoordigers:

CIO: (voorzitter CIO), (wnd. secretaris CIO), (PKN), (ger. gemeenten)
 (MissieNederland), (ger. kerken),
 (Bisdom Rotterdam), (RKK).

Vanuit JenV zullen in elk geval deelnemen:

(beiden DWJZ/JZW), een vertegenwoordiger van de NCTV en een vertegenwoordiger van DBO.

4 Dilemma's

Zie onder punt 3, toelichting agendapunt 1 (max. aantallen in routekaart kerken).

5 Politieke en bestuurlijke context

buiten verzoek
----

6 Communicatie

Geen bijzonderheden.

7 Afstemming

NCTV:
DCOM:

8 Bijlagen

1. Conceptroutekaart kerken, versie 9 november 2020;
2. Toelichting voorgestelde aanpassingen routekaart kerken;
3. Voorgestelde aanpassingen voor CIO routekaart kerken;
4.
5.